

Šta je nasleđe; stran' pojam?

JP - EU/CoE Support to the
Promotion of Cultural Diversity (PCDK)

Funded
by the European Union

Implemented
by the Council of Europe

JP - EU/CoE Support to the
Promotion of Cultural Diversity (PCDK)

SEPTEMBAR, 2012

Ovaj dokument je urađen u okviru zajedničkog projekta "EU/SE Podrška promociji kulturne raznolikosti na Kosovu*". Sadržaj ne predstavlja nužno zvaničan stav Evropske unije i/ili Saveta Evrope.

* Ovaj naziv ne prejudicira stavove o statusu i u skladu je sa Rezolucijom SBUN 1244 i mišljenjem MSP-a o proglašenju nezavisnosti Kosova.

Predgovor

Savet Evrope (SE) je međuvladina organizacija koja ima dvostruki cilj unapređenja i zaštite ljudskih prava i garantovanja demokratskih praksi i procesa na celom evropskom kontinentu. Ova pitanja važe za oblast kulture i kulturnog nasleđa koliko važe i za ostale sektore kojima se Savet Evrope bavi. Naš rad počinje sa sastavljanjem politika zasnovanim na usaglašenim standardima i produžava sa davanjem podrške vladi i ostalim partnerima u primeni politika putem različitih instrumenata i projekata. Bez obzira koliko je značajan ovaj rad, građani ga često i ne razumeju u potpunosti. Postavlja se pitanje kako da objasnimo ovaj rad građanima bez upotrebljavanja veoma tehničke i često specializovane terminologije oblasti ljudskih prava i nasleđa, koju mnogi tumače kao nerazumljivu. Mi smo svi skoncentrisani u pronalaženju kreativnih načina da bi se povezali sa mnoštvom aktera i da bi im objasnili značaj kulturnog nasleđa svih zajednica.

Strip, "Šta je nasleđe; jedan stran' koncept?" pripremljen uz pomoć zajedničkog projekta EU/SE - podrška Promociji kulturne raznolikosti na Kosovu. (PKRK) je pokušaj podizanja svesti o vrednostima kulturnog nasleđa, koja je inspirisana sadržajima datih od strane naših kolega. Humor se upotrebljava da bi privukao pažnju građana o značajnim pitanjima i da bi angažovao ljude svih starosnih dobi u razmatranju relevantnih pitanja za nasleđe i raznolikost.

Putem ove brošure stremimo ka unapređenju debate o razumevanju nasleđa i raznolikosti. Brošura je pripremljena u sklopu komponente obrazovanja i podizanja svesti u okviru projekta PKRK sa ciljem podsticanja dijaloga, kreativnog mišljenja i dinamičkog procesa upoznavanja prednosti raznolikosti. Likovi 'vanzemaljaca' i pojam 'otuđenja' od sopstvenog nasleđa nadamo se da će otvoriti vrata ostalim diskusijama.

Sa stalnom privrženosću za očuvanje i zaštitu kulturnog i prirodnog nasleđa kao način gajenja osnovnih načela ljudskih prava i demokratije, Savet Evrope ostaje privržen unapređenju međukulturnog dijaloga i podsticanju kolektivne odgovornosti u vezi sa spoznajom osnovnih vrednosti kulturnog nasleđa kao i primarne potrebe za dobro razumevanje i veličanje razlika, uključujući i spoznaju zajedničkog nasleđa koje pripada svima nama.

Robert Palmer

Direktor za demokratsko upravljanje, kulturu i raznolikost
Savet Evrope

Predgovor

Širom Evrope kulturno nasleđe je opšte prihvaćen instrumenat kulturnog identiteta. Takođe veoma značajan instrument za zbližavanje različitih zajednica i poboljšanje dijaloga između različitih kultura je zaštita našeg zajedničkog nasleđa i promocija kulturne raznolikosti. Koliko ljudi znaju o kulturnom nasleđu zavisi od rada na promociji nasleđa kao i o sposobnosti Evropljana da se upoznaju i da cene svoju kulturu i kulture drugih zajednica. Ovo je razlog zašto je i jedan od glavnih ciljeva zajedničkog poduhvata Evropske unije i Saveta Evrope, Podrška promociji kulturne raznolikosti (PKRK) povećanje svesti učenika, studenata i stanovništva o značaju kulturnog nasleđa kao zajedničkog dobra, nezavisnog od bilo kakve etničke ili verske pripadnosti.

Stripi zvani "Šta je nasleđe; jedan stran' koncept?" oslikava značaj kulturnog nasleđa, prikazujući vanzemaljske likove koji govore o karakteristikama zemaljskog nasleđa. Ovaj strip nam daje do znanja da je zemaljsko nasleđe naše zajedničko nasleđe, za čiju zaštitu treba ujdiniti snage i raditi zajedno. Očuvanja i unapređenje kulturne raznolikosti su neka od osnovnih načela Evropske Unije, kao i vodeće načelo za našu saradnju sa Kosovom. Unapređenjem i boljim razumevanjem uloge i značaja kulturnog nasleđa, nadam se da će "vanzemaljski" likovi iz ovog stripa kroz zabavu dati doprinos u osnaživanju dijaloga između raznih zajednica i u podsticaju procesa pomirenja na duži period.

Samuel Žbogar

Šef kancelarije EU/Specijalni predstavnik EU

Uvod

Komponenta obrazovanja i povećavanja svesti zajedničkog poduhvata Evropske unije / Saveća Evrope “Podrška promociji kulturne raznolikosti na Kosovu” (PKRK) je stupio u kontakt sa školama i sa opštom javnošću putem raznih mehanizama za formalno i neformalno obrazovanje. Podizanje svesti opšte javnosti o pitanjima značajnim za nasleđe i raznolikost se razvijalo preko objavljivanja priručnika za nastavnike osnovnih škola, univerzitetskog modula o nasleđu i raznolikosti, diskusijama i posetama na terenu zvanih “Hajde!”. Tokom sprovođenja projekta PKRK, aktivno su traženi kreativni i inovativni načini da bi se pridobila pažnja javnosti o pitanjima nasleđa i raznolikosti. Jedna od ovih težnji je prikazana u ovoj brošuri. Ovi stripovi imaju za cilj da daju ukus i humor našem radu koji odražavaju ironiju i prizivaju kreativnost u ovoj oblasti. Domaća kompanija Trembelat u saradnji sa ekipom PKRK-a je proizvela ovaj strip i njegove likove. Ovaj strip stremi uvođenju humorističke doze u pitanja značajna za projekat PKRK. Mi verujemo da je šala uvek dobra za podsticanje kritičkog mišljenja i za nalaženje kreativnih rešenja. Nadamo se da će vam se svideti.

Hakan Shearer Demir

Vođa tima PKRK

Svi živimo sa ciljem da budemo srećni, pa tako
naši životi su različiti ali opet i isti.

(Ana Frank, pisac i žrtva Holokausta)

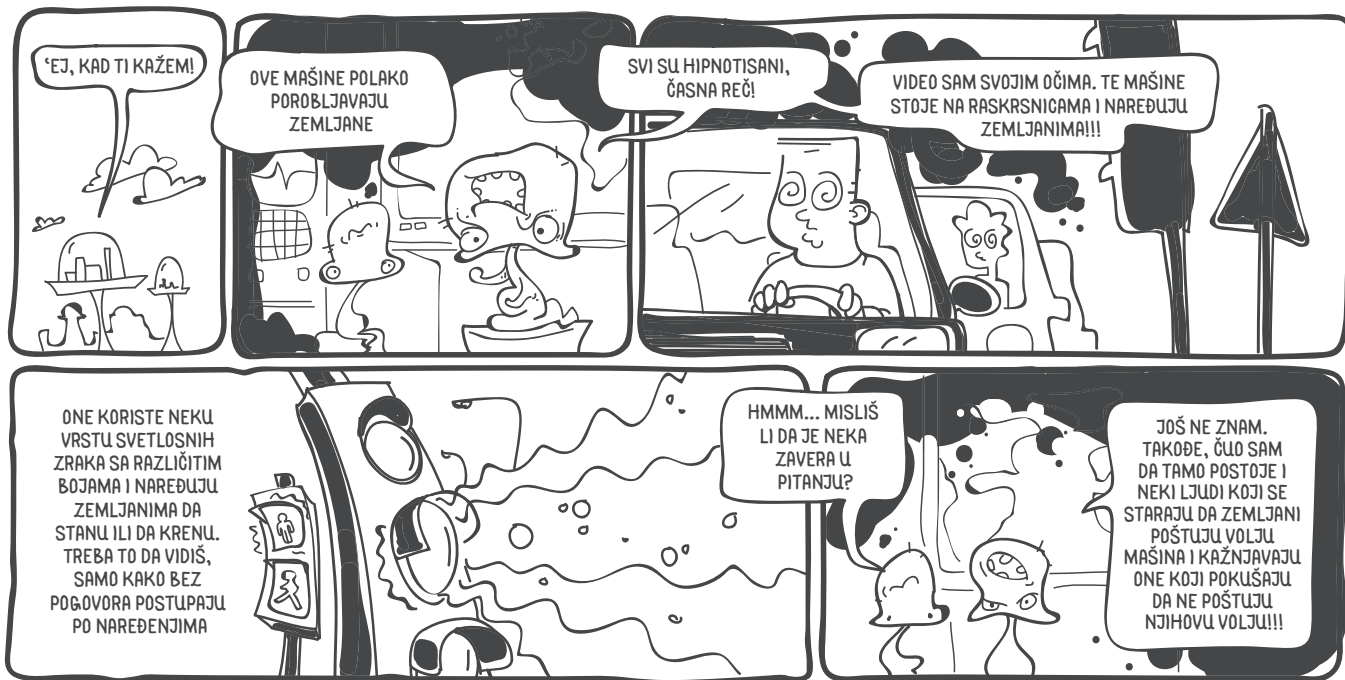

Drugi

Da li urban tj. činjenica da neko živi u gradu određuje identitet te osobe do te mere da je samo urban? Identitet grada se gradi na identitetu onih koji žive u njemu i obrnuto, urbana sredina odražava ljudske potreba i vrednosti.

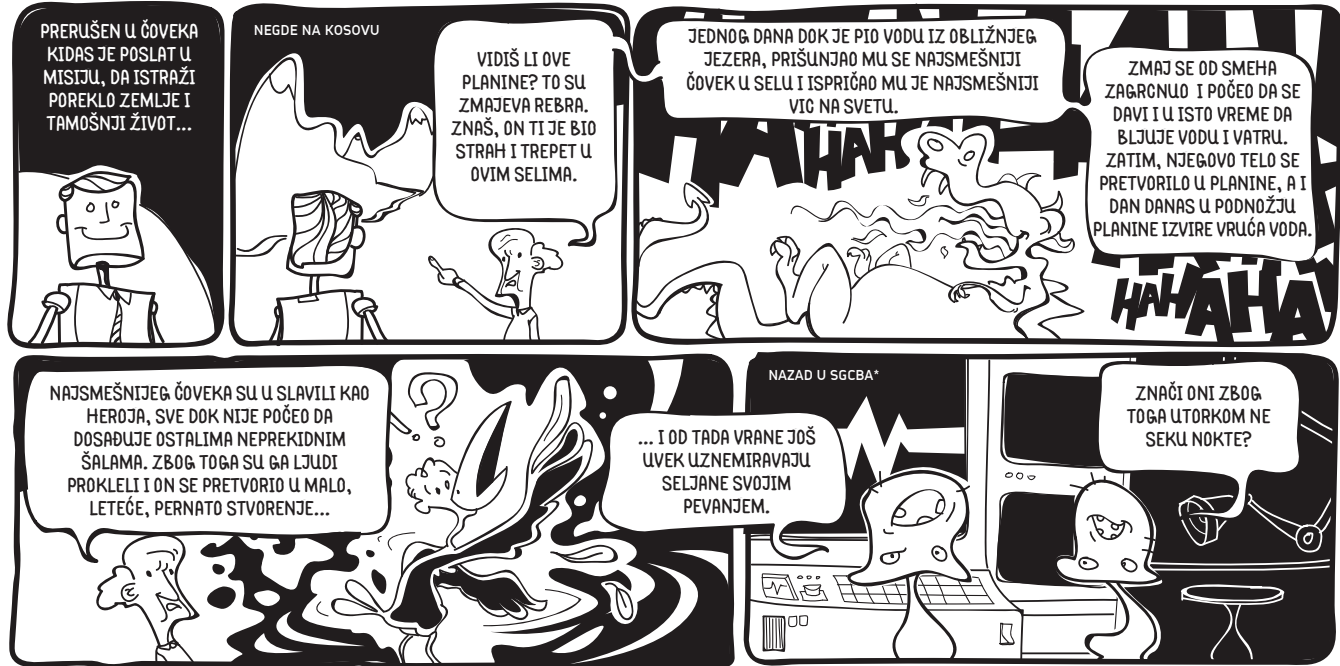
(http://www.eki.ee/km/place/pdf/kp3_01_Haapala.pdf)

Urban

...nematerijalno kulturno nasleđe koje se prenosi sa generacije na generaciju, neprestano se oživljava preko zajednica i grupa, kao odgovor na njihovu okolinu, njihovu interakciju sa prirodom i njihovom istorijom, i kao takvo daje im osećaj identiteta i kontinuiteta čime se unapređuje poštovanje kulturne raznolikosti i ljudsko stvaralaštvo.

(Član 2.1, Konvencija o zaštiti nematerijalnog kulturnog nasleđa, UNESCO)

*GALAKSIJA STRANGULA: CENTAR ZA BLOYZPHLUGOVSKJE STUDJE (BLOYZPHLUG JE IME ZA ANTROPOLOGIJU NA NJIHOVOJ PLANETI)

Nematerijalno kulturno nasleđe

Uspon industrijskog društva i rast prosperiteta pretvorili su turizam u slobodnu aktivnost velikih razmera, dok istovremeno individualizam i postmodernizam doprinose stvaranju sve fragmentiranije i raznovrsnije oblasti turističke ponude i tražnje.

(Uticaj evropskih kulturnih puteva na inovacije i konkurentnost MSP-a)

Kulturni turizam

Ljudi su zajednički imenitelj napretka.

(Džon Kenet Galbrajt, ekonomista i pisac)

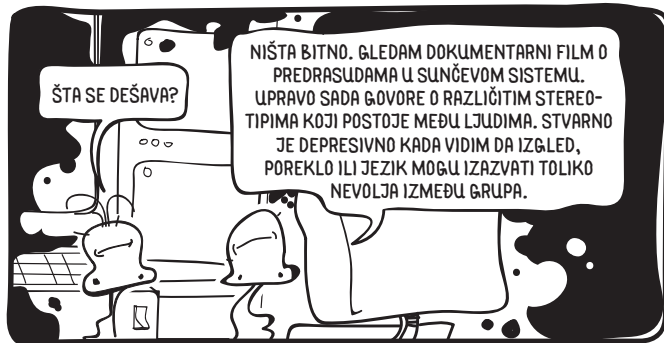

Ekonomski razvoj

Predrasude postoje, ali smo mi ti koji moramo da ih prevaziđemo.

(Forest Vitaker, glumac)

Predrasude

Svako ima pravo da slobodno učestvuje u kulturnom životu zajednice, da uživa u umetnosti i da učestvuje u raspodeli dobrobiti naučnog progressa.

(Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima (1948), član 27)

... NA PLANETI KAO ŠTO JE OVA, MOŽEMO VIDETI MNOGE KULTURE KOJE JOŠ UVEK IMAJU PROBLEM SA GRAVITACIJOM. NE TAKO DAVNO I MI SMO BILI U ISTOJ SITUACIJI KADA SMO ŽIVELI SAMO NA JEDNOJ PLANETI I BRINULI O NJENOJ ZAŠTITI.

DANAS, MNOGE PLANETE NA KOJIMA JE ŽIVOT JOŠ UVEK U RANOJ FAZI SU UNIŠTAVANE NEBRIGOM SUPERIORNIH BIĆA IZ SVEMIRA, KAO ŠTO SMO MI.

PROŠLE NEDELJE, PLANETA ČIJI SU STANOVNICI BILI NADOMAK SAZNAJNU DA NISU CENTAR U UNIVEZUMU JE UNIŠTENA KAKO BI SE NAPRAVIO PROSTOR ZA PARKING. TREBA DA SE STIDIMO.

ČEKAJTE JEDAN MINUT ...

ZEMLJA JE SIGURNA
(ZA SADA)

DOBRA VEST JE DA JE ZBOG BLAGOVREMENE REAKCIJE, UNIŠTAVANJE ZEMLJE KOJE JE ZAKAZANO ZA 2012. ZLV*, ODLOŽENO A NOVA LOKACIJA SE RAZMATRA ZA IZGRADNJU STATUE ASBLITA, NAŠEG GALAKTIČKOG HEROJA.

*ZEMALJSKO LOKALNO VREME

Obrazovanje o nasleđu

... pozitivni aspekti globalizacije su omogućavaje nacija i ljudi da postanu politički, ekonomski i socijalno zavisni, čineći tako rat sve više neprihvatljiv.

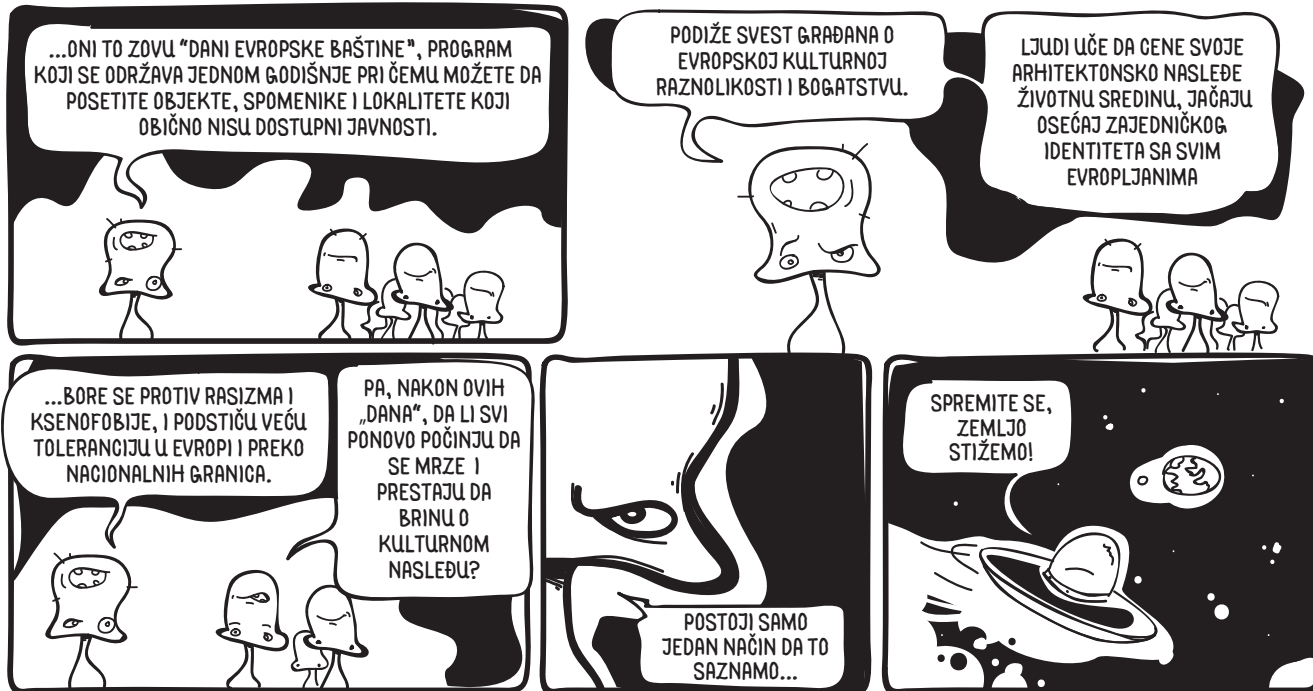
(Muhamed El Baradej, egipatski diplomata, i bivši generalni direktor Međunarodne agencije za atomsku energiju)

Globalizacija

Evropa zajedničko nasleđe

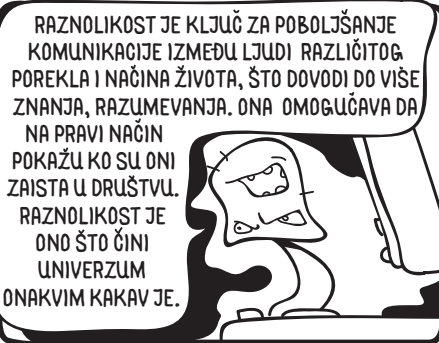
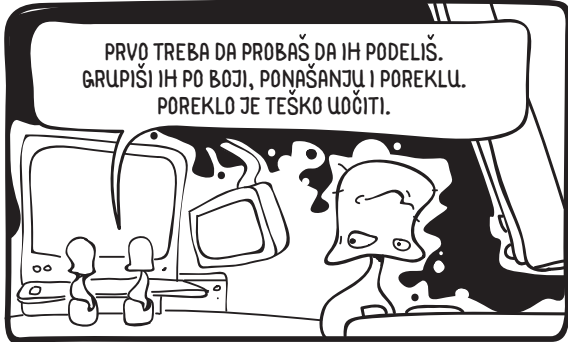

Dani evropske baštine

Raznolikost je jedina istina koja nam je
zajednička. Slavite je svaki dan.

(Nepoznati autor)

Raznolikost

... arhitektonsko nasleđe predstavlja nezamenljiv izraz bogatstva i raznolikosti evropskog kulturnog nasledja, nosi neprocenjivo svedočanstvo naše prošlosti i kao takvo jeste zajedničko nasleđe svih Evropljana.

(Preambula Konvencije o zaštiti arhitektonskog nasleđa Evrope, Granada, 1985)

NA NAŠEM NAREDNOM PUTOVANJU POSETIĆEMO ARHITEKTONSKE ZNAMENITOSTI I DRUGA UMETNIČKA REMEK-DELA KOJA SMO MI, STRANGLONI, NAPRAVILI ŠIROM GALAKSIJE.

PRVA STANICA ĆE BITI ZEMLJA, GDE ĆEMO POSETITI NEKA OD NAJVEĆIH DELA NAŠEG ARHITEKTE LENEŽA, KAO ŠTO SU KINESKI ZID, PIRAMIDE U EGIPTU I AMERIGI – ON JE BAŠ VOLED DA PRAVI PIRAMIDE...

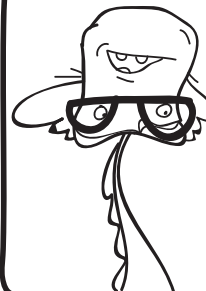

ZATIM ĆEMO OBIĆI EVROPU I POGLEDATI „TAJNU VEČERU“, „MONA LIZU“ I MNOGE DRUGE SLIKE I CRTEŽE KOJE JE NAPRAVIO ZAMLE ITILAH...

ČEKAJTE! JA SAM MISLIO DA SU TO DELA LEONARDA DA VINČIJA?!

HAHAHA DA, TO JE BIO NJEGOV DRUGI IDENTITET. ON JE TAKOĐE BIO MAJSTOR ZA PRERUŠAVANJE. NE MISLIŠ VALJDA STVARNO DA JE DA VINČI BIO LJUDSKO BIĆE?

Zajedničko kulturno nasleđe

Nasleđe je deo našeg DNK-a. Kazuje nam
šta smo bili juče i šta smo danas.

(Torbjorn Jagland, Generalni sekretar Saveta Evrope)

Obnova kulturnog nasleđa

Predeo je svuda važan deo kvaliteta života ljudi.

(Preambula Evropske konvencije o predelu, Firenca, 20. oktobar 2000.)

Prirodno nasleđe

Pristup kulturi i nasleđu je osnovno pravo koje omogućava ostvarivanje demokratskih vrednosti, pravde, stabilnosti, mira, i poboljšanje kvaliteta našeg života.

(Vizija, Direktorat za kulturu, kulturno i prirodno nasleđe, Savet Evrope)

Slavljenje nasleđa

